

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Юрій ОСТАПЕЦЬ/
«18» листопада 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна етика» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **013 Початкова освіта** освітньої програми **Початкова освіта**.

Розробники: Ваколя Зоряна Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 12 від « 28 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(підпис) /Ірина КОЗУБОВСЬКА/
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від « 29 » червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

(підпис) /Олена ПОПАДИЧ/
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 2,5	7	9
	Лекції:	
	20	6
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна етика» є теоретичне й практичне оволодіння студентами-майбутніми вчителями початкових класів основами педагогічної культури, теоретико-методологічними і практичними питаннями етики; формування в майбутніх педагогів моральних цінностей соціально-педагогічної діяльності; оволодіння необхідними знаннями з основ професійної етики та навичками їх реалізації в практичній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

КЗ-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

КЗ-6. Етична. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).

СК-1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових ліній зокрема.

Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька.

СК-2. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, соціально-психологічна, аутопсихологічна.

СК-3. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти.

Складниками педагогічної компетентності є дидактична, виховна, організаційна.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна етика» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 8 Вступ до спеціальності
- ВК 7 Педагогічна творчість
- ВК 10 Педагогічна майстерність
- ВК 13 Основи педагогічного спілкування

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Початкова освіта», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання,	ПРН 8

особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо.	
Демонструвати практичні вміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організовувати роботу методичної ради ЗОШ.	ПРН 9
Уміти визначати мету професійної діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему професійної діяльності.	ПРН 11
Володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організовувати власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів.	ПРН 12
Володіти вміннями організації та проведення семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розроблення навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності	ПРН 13
Знати сучасні тенденції, технології, методики викладання предметів; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес.	ПРН 14
Виявляти готовність до підвищення рівня педагогічної майстерності; володіти знаннями про способи професійного самовдосконалення; усвідомлювати рівень власних педагогічних здібностей, визначати причини недоліків у роботі; володіти навичками самовдосконалення, використання механізмів самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогічна етика»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Забезпечувати організацію педагогічного процесу в навчальних закладах враховуючи принципи початкової освіти, зокрема принцип дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо.	ПРН 8
Володіти практичними вміннями та навичками роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Володіти вмінням організації роботи методичної ради ЗЗСО.	ПРН 9
Чітко визначати конкретні цілі, мету і завдання професійної діяльності на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; Знати методи, за допомогою яких визначається ефективність заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи.	ПРН 11
Організовувати наукову, методичну та навчальну діяльність вчителя початкової школи, а також власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів.	ПРН 12
Проводити та організовувати семінари, конференції, педагогічні читання, виставки, конкурси. Розробляти навчально-методичні матеріали щодо	ПРН 13

покращення якості роботи та професійної майстерності.	
Знати сучасні тенденції, технології, методики викладання предметів; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес.	ПРН 14
Підвищувати рівень педагогічної майстерності, професійно самовдосконалюватися; усвідомлювати рівень власних педагогічних здібностей, визначати причини недоліків у роботі; володіти навичками самовдосконалення, використання механізмів самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності.	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Педагогічна етика» є:

- 1) лекція-бесіда;
- 2) пояснювально-ілюстративний метод;
- 3) інтерактивний метод;
- 4) пояснювально-спонукальний метод;
- 5) евристична бесіда;
- 6) обговорення;
- 7) практичне (семінарське) заняття;
- 8) диспут.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни проходить в індивідуальній, груповій, фронтальній формах.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Педагогічна етика» проводиться письмово та передбачає виконання завдань з метою діагностики рівня засвоєння основних теоретичних положень змісту навчальної дисципліни, а також виконання завдань, які дозволяють визначати гнучкість педагогічного критичного мислення студентів та рівень сформованості практичних професійних умінь і навичок, креативності у вирішенні проблемних навчальних задач і ситуацій.

Підсумковий контроль – іспит, який проводиться в усній формі.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Протягом семестру студенти вивчають два змістових модулів. Після виконання обидвох змістових модулів здійснюється поточний контроль через виконання письмової роботи, що складається з комплексу закритих і відкритих тестових завдань, а також завдань творчого характеру.

Поточний контроль здійснюється за трьома складовими:

- усне опитування на практичних заняттях;
- аналіз педагогічних ситуацій;
- розробка індивідуальних завдань.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної

роботи здійснюється у межах 50 балів:

- **тах 30 балів** – опрацьовано увесь семінарський матеріал та отримано оцінки "добре", "відмінно";

- **тах 10 балів** – конспектування лекцій, першоджерел, нормативних документів, монографій тощо;

- **тах 10 балів** – виконання індивідуальних творчих завдань, практичних, самостійних робіт тощо.

Модульний контроль може проходити як в усній, так і в письмовій формах. Якщо модульний контроль відбувається у письмовій формі, то студент отримує завдання трьох рівнів складності:

- завдання теоретичного характеру;

- тестові завдання;

- практичне завдання (педагогічна задача, або власне висловлення до певної педагогічної проблеми)

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
6	6	6	6	6+20		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	10	5	5+20		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	5	1	5
Есе	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	10	100	10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з двох запитань описово-аналітичного характеру,

8 тестових завдань та 1 завдання практичного характеру (педагогічна задача), або власне висловлення до певної педагогічної проблеми.

Запитання описово-аналітичного характеру оцінюються у 10 балів (за 2 завдання 20 балів).

Тестові завдання оцінюються у 4 бали кожне (за 8 завдань 20 балів).

Завдання практичного характеру (педагогічна задача), або власне висловлення до певної педагогічної проблеми оцінюється в 10 балів.

50 балів (оцінка «відмінно») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

40 балів (оцінка «добре») – студент виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

30 балів (оцінка «задовільно») – студент виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань

20 – 10 балів (оцінка «незадовільно») – студент не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше від 50 %.

За роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, а також за самостійну роботу кількість балів залежить від дотримання наступних вимог: повний обсяг виконання навчальних завдань, своєчасність; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань та ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «Педагогічна етика» є іспит, який проводиться в усній формі.

Відповідно до «*Положення про порядок та методикку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Педагогічна етика як наука. Професійно-етичні вимоги до вчителя.

Тема 1. Загальні засади педагогічної етики.

Педагогічна етика як наука. Джерела педагогічної етики. Предмет структура, функції та завдання педагогічної етики. Взаємозв'язок педагогічної етики з поняттями «мораль», «духовність», «педагогічна культура». Моральна культура і духовна творчість педагога. «Золоте» правило моралі.

Тема 2. Моральна свідомість особистості педагога.

Структура моральної свідомості особистості педагога. Почуттєвий рівень моральної свідомості. Раціонально-теоретичний рівень моральної свідомості. Принципи педагогічної моралі. Принцип педагогічного гуманізму. Принцип педагогічного оптимізму. Принцип колективізму. Принцип громадянськості та патріотизму.

Тема 3. Основні категорії педагогічної етики.

Загальна характеристика категорій етики. Добро і зло у професійній діяльності педагога (добро-зустріч, добро-слово, добро-дія, удавана доброта, корислива псевдо доброта, гедоністична псевдо доброта, конформна псевдо доброта). Моральний обов'язок педагога (Суперечність між належним і сутнісним у виконанні морального педагогічного обов'язку. Суперечність між свободою і необхідністю у виконанні морального педагогічного обов'язку. Суперечність між волею і розумом у виконанні морального педагогічного обов'язку. Суперечність між розумом і почуттями у виконанні морального педагогічного обов'язку). Моральна відповідальність педагога. Педагогічна справедливість (Заохочення-покарання-справедливість, збудливий тип, нестійкий тип, гіпертимний тип, демонстративний тип, сенситивний тип, замкнутий тип, астенічний тип). Щастя як вища моральна цінність особистості педагога (Свідомість осмисленості вчителем власного буття. Цілісність буття особистості вчителя. Повнота буття вчителя.).

Тема 4. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя та педагогічні табу.

Гуманізм як нормативна основа педагогічної професії. Загальні, часткові та рамкові норми, норми-ідеали. Структура рамкових норм: норми-заборони, норми-права, норми-обов'язки. Зміст основних нормативних вимог до вчителя та їх характеристика. Аналіз існуючих кодексів професійної етики вчителя в Україні та за її межами: позитивні й негативні аспекти. В. О. Сухомлинський про 10 педагогічних табу, їх характеристика.

Модуль 2. Моральна самосвідомість особистості педагога. Моральні стосунки в різних системах спілкування.

Тема 5. Моральна самосвідомість особистості педагога.

Сутність моральної самосвідомості особистості педагога. Чесність, гідність та совість (сумління) педагога.

Тема 6. Моральні проблеми педагогічної діяльності.

Роль і місце вчинку в моральній діяльності педагога. Співвідношення моральних цілей і засобів у педагогічній діяльності. Мотивація і наслідки моральної діяльності педагога.

Тема 7. Основні правила і норми поведінки вчителя в різних системах спілкування.

Моральні стосунки у системі «вчитель–учень». Моральні стосунки у системі «вчитель –

батьки учнів». Моральні стосунки: «вчитель – учительський колектив»; «учитель – адміністрація школи». Педагогічна етика вчителя в контексті вікових і психологічних особливостей школярів.

Тема 8. Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях.

Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Моральні конфлікти: типові причини виникнення та способи їх подолання. Характеристика основних суперечностей, що виникають у навчально-виховному процесі. Етичні засади розв'язання педагогічних задач. Особливості взаємодії педагога та учнів.

Тема 9. Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики.

Алгоритм відбору прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії як основа етичного впливу вчителя на учнів. Вибір тактики поведінки в ситуаціях морального вибору відповідно до основних принципів педагогічної етики. Емоційно-вольове регулювання вчителем свого психічного стану та дій. Прийоми індивідуальної педагогічної дії (творення і гальмування) та їх характеристика.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Модуль 1						
Педагогічна етика як наука. Професійно-етичні вимоги до вчителя.						
Тема 1. Загальні засади педагогічної етики.	9	2	2			5
Тема 2. Моральна свідомість особистості педагога.	10	2	2			6
Тема 3. Основні категорії педагогічної етики.	9	4	2			3
Тема 4. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя та педагогічні табу.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	40	10	10			20
Модуль 2						
Моральна самосвідомість особистості педагога. Моральні стосунки в різних системах спілкування.						
Тема 5. Моральна самосвідомість особистості педагога.	10	2	2			6
Тема 6. Моральні проблеми педагогічної діяльності.	9	2	2			5
Тема 7. Основні правила і норми поведінки вчителя в різних системах спілкування.	10	2	2			6
Тема 8. Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях.	10	2	2			6
Тема 9. Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики.	9	2	2			5
Модульна контрольна робота	2		2			

Разом за модуль	50	10	12			28
Разом за семестр	90	20	24			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
9-й семестр						
Модуль 1						
Педагогічна етика як наука. Професійно-етичні вимоги до вчителя.						
Тема 1. Загальні засади педагогічної етики.	10	1				9
Тема 2. Моральна свідомість особистості педагога.	10	1				9
Тема 3. Основні категорії педагогічної етики.	10	1				9
Тема 4. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя та педагогічні табу.	10		2			8
Разом за модуль	40	3	2			35
Модуль 2						
Моральна самосвідомість особистості педагога. Моральні стосунки в різних системах спілкування.						
Тема 5. Моральна самосвідомість особистості педагога.	10	1				9
Тема 6. Моральні проблеми педагогічної діяльності.	10		2			8
Тема 7. Основні правила і норми поведінки вчителя в різних системах спілкування.	10	1				9
Тема 8. Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях.	10	1				9
Тема 9. Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики.	10		2			8
Разом за модуль	50	3	4			43
Разом за семестр	90	6	6			78

6.3. Темі практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Становлення і розвиток етичної думки.	2	
2	Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку вчителя.	2	2
3	Особливості етичної поведінки вчителя в різних сферах його	4	

	суб'єктно-суб'єктних взаємин у школі.		
4	Щастя як вища моральна цінність особистості педагога.	2	
5	Способи діагностики та шляхи розвитку педагогічної етики майбутнього вчителя.	2	
6	Роль педагогічної етики вчителя у реалізації основних прав і свобод дитини.	2	2
7	Етичні ситуації в педагогічній діяльності.	2	
8	Педагогічні конфлікти (прикладні на основі відео фрагментів, у формі круглого столу).	4	
9	Педагогічний такт. Авторитет педагога.	2	2
10	Діловий стиль в педагогічній діяльності	2	
Разом		24	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Педагогічна етика в умовах демократизації вищої освіти.	4	7
2	Моральні цінності у сучасному українському суспільстві.	3	6
3	Моральні критерії педагогічного колективу.	4	7
4	Деонтологічний кодекс педагога.	4	7
5	Українська етнопедагогіка – моральна основа професійної поведінки вчителя	4	6
6	Основна моральна норма вчителя – «любов до дітей». Що означає любити дитину?	3	5
7	Конфліктні ситуації в педагогічній діяльності. Шляхи їх попередження та вирішення	4	6
8	Видатні педагоги про професійну етику вчителя.	4	7
9	Проблема добра і зла як сутнісна основа педагогічної етики	4	7
10	Моральні критерії педагогічного колективу	4	6
11	Значення професійної етики для сучасної освіти	4	7
12	Тенденції розвитку професійної етики педагога в сучасному суспільстві.	4	7
Разом		46	78

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: дослідження практичних ситуацій; підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація; презентація власних досліджень, конференцій; написання есе; виконання вправ різного рівня складності, складання і розв'язування задач, тестових завдань; розробка моделей, явищ і процесів; анотація опрацьованої додаткової літератури (відеофільмів); анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; анотації до; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

1. Ознайомтеся з нормативно-правовими актами («Закон про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти», «Державна цільова комплексна програма «Вчитель», Концепція Нової української школи тощо) та проаналізуйте основні вимоги до професійної діяльності сучасного вчителя.

2. Зробіть ретроспективний аналіз етико-педагогічних ідей в історії педагогічної думки на основі праць видатних учених і педагогів.
3. Доведіть необхідність свободи вибору дій учителя при виконанні різноманітних професійних завдань.
4. Визначте позитивні та негативні (для вас особисто) сторони вчительської професії.
5. Підберіть декілька відомих афоризмів, які актуалізують проблему моральних вимог до діяльності вчителя, визначте власне розуміння цих висловів.
6. Напишіть твір-есе на одну із запропонованих тем : «Проблема добра і зла як сутнісна основа педагогічної етики», «Совість – моральний регулятор поведінки вчителя», «Моральні аргументи «за» і «проти» покарання як методу виховання», «Принципи гуманізму в дії. Що це означає?».
7. Проаналізуйте факти власного шкільного життя й наведіть приклади етичного ставлення вчителя до учнів.
8. Порівняйте принципи та правила педагогічної етики вчителя, про які йдеться у працях К.Д. Ушинського, Я. Корчака, В.О. Сухомлинського.
9. Спираючись на ситуації з педагогічної практики, наведіть приклади виявлення вчителем початкових класів педагогічної справедливості. Проаналізуйте його поведінку.
10. Візьміть інтерв'ю у вчителя, спираючись на такі запитання: чи існує в школі кодекс етичної поведінки вчителя початкових класів, і як, відповідно до нього педагоги орієнтують свої професійні дії? чи існують у школі педагогічні табу (якщо існують, то які саме)? яка доцільність кодексів етичної поведінки вчителя у регулюванні професійно-педагогічної поведінки?
11. Розробіть рекомендації для педагога під рубрикою: «Вчитися володіти собою».
12. Складіть власні правила спілкування педагога з учнями, їх батьками, адміністрацією школи, колегами.
13. Підберіть 2-3 фрагменти з прикладами конфліктних педагогічних ситуацій та їх вирішення із вітчизняних та зарубіжних художніх фільмів. (відео фрагменти).
14. Виберіть з літературних джерел 4-5 народних вислови або афоризми щодо педагогічної моралі та розкрийте своє розуміння їх змісту.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби. У разі дистанційного навчання для вивчення дисципліни необхідне забезпечення такими технічними засобами, як: технічні засоби передачі навчальної інформації; технічні засоби контролю знань; технічні засоби самонавчання; допоміжні технічні засоби.

Обладнання.

Необхідним обладнанням для вивчення дисципліни є: комп'ютерні та предметні комплекси (в т.ч. робочі місця викладача і студента); навчальна техніка в номенклатурі (принтер, сканер, проектор тощо); програмно-методичні комплекси (комп'ютерні навчальні програми) з кожної навчальної дисципліни; мереживне та телекомунікаційне обладнання; екранно-звукові засоби навчання.

Програмне забезпечення.

Необхідним програмним забезпеченням для вивчення курсу «Педагогічна етика» є: системне, прикладне та інструментальне/сервісне програмне забезпечення.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Ваколя З.М., Кухта М.І. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Педагогічна етика». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 31 с.
2. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 256 с.
3. Дудник Н.В. Педагогічна етика : навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 120 с.
4. Кравченко О.П. Етика й естетика : навч. посіб. : у 2 частинах. Ч.1: Етика (за кредитно-модульною системою організації навчання). Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2012. 152 с.
5. Лутаєва Т.В., Кайдалова Л.Г. Педагогічна культура : навч. посіб. Харків: НФаУ, 2013.
6. Зязюн І.А. Основи педагогічної майстерності. Київ: Вища школа, 2014. 207 с.
7. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога : навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2012. 208 с.

Допоміжна література

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. К. : Академвидав, 2012. 256 с.
2. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування : навч. посіб. для ВНЗ (рекомендовано МОН України). Київ, 2019.
3. Варецька В.О. Етика педагогічної взаємодії // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016. Вип. 51 (104). С.80 – 88.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) // Освіта. 1993. № 44–46.
5. Зубков М. М. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 2-ге вид., доп. і змін. Київ: Арії, 2019. 608 с.
6. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навч. посіб. для ВНЗ. Суми: Університетська книга, 2016. 222 с.
7. Степаненко С., Степаненко Н. Етичний вимір педагогічних комунікацій // Педагогічні науки. 2017. №70. С.42 – 46.
8. Сюта Г.М., Бирик С. П. Сучасна ділова культура. Усне і писемне спілкування. Київ, 2019.
9. Хоружа Л. Етична компетентність учителя як основа реалізації гуманістичної парадигми освіти. Шлях освіти. 2013. № 3. С. 27–33.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=11292–Етичний кодекс українського педагога (проект)
2. www.nbu.gov.ua (бібліотека ім.В.І.Вернадського)
3. <https://vseosvita.ua>
4. http://pidruchniki.com.ua/18520902/pedagogika/literatura_pedagogika електронна бібліотека підручників
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19> - Офіційний Вісник України
6. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2005_8_1/doc_pdf/vasyanovich.pdf Васянович Г. П. Сучасні аспекти педагогічної етики вчителя. URL:
7. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> Концепція Нової української школи
8. <http://osvita.ua/school/upbring/1074> Педагогічна етика та професійна свідомість.

9. <https://liudatimush.wixsite.com/pochatkivcyam/singlepost/2016/11/09/d09fd0b5d0b4d0b0d0b3d0bed0b3d196d187d0bdd0b0-d0b5d182d0b8d0bad0b0-d0b2d187d0b8d182d0b5d0b> Педагогічна етика вчителя в школі майбутнього.
10. <http://medbib.in.ua/professionalnaya-etika.html> Професійна етика
11. <http://www.prosvitcenter.org/uk/yakym-maye-buty-profilvchytelya-u-sotsialnij-merezhi/> Яким має бути профіль вчителя у соціальній мережі?
12. <http://www.etica.in.ua/etika-povedinki-vihovatelya-vchitelya/> Етика поведінки вихователя, вчителя
13. http://coolreferat.com/Сутність_і_зміст_педагогічної_етики Сутність і зміст педагогічної етики

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)